T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

3 ncü Birleşim

2 . 1 . 1975 Perşembe

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. — Geçen tutanak özeti **66:67**

II. — Başkanlığın Genel Kurula sunuşları **67**

1. — Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde evvelce ilân edilmiş bulunan sıkıyönetimin 5 . 2 . 1975 günü saat 24.00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi. (3/130) 67:72

III. — Seçimler **72**

1. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in memleketi bir iç badireye götürebilecek tertiplere sebebiyet verdiği ve bu eyleminin T. C. Kanununun 228 nci maddesine uyduğu iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Faruk Sükan hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/10) 72:73

2. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünde müfettişlerce tespit olunan kredi ve inşaat yolsuzluğu ile ilgili dosyayı savcılığa intikal ettirmemek suretiyle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Nuri Kodamanoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/31) 73

3. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürünün Kömür Satış ve Tevzi Programına aykırı hareket ederek ve bazı usulsüz tasarrufları ile kurumu zarara uğrattığı halde bu şahsın görevinde kalmasını sağladıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakanlardan Ferid Melen ile Naim Talû haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/32) 73:74

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde evvelce ilân edilmiş bulunan sıkıyönetimin 5 . 1 . 1975 günü saat 24.00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi (3/129), yapılan görüşmelerden sonra, oybirliği ile kabul olundu.

Haklarında kurulacak Soruşturma Hazırlık Komisyonlarının teşekkül tarzı önceki birleşimde reddedilmiş olan;

İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, İkinci Beş Yıllık Plan döneminde kalkınma fonu adı altında harcanması lâzım gelen meblâğın sarf edilmesinde büyük yolsuzluklar olduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel (9/15),

Giresun, (Konya eski) Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, kayırma, usulsüzlük, yolsuzluk, nüfuz ticareti, vazifeyi suiistimal, yakınlarına menfaat temini, Hazineyi zarara uğrattığı ve yetkilerini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle, eski Başbakan Süleyman Demirel (9/20),

Devlet Bakanı bulunduğu sırada görevini kötüye kullanmak iddiasıyle, Çanakkale Milletvekili Refet Sezgin (9/21),

İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ncu maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski Bakanı Sait Naci Ergin (9/22),

Cumhuriyet Senatosu İçel Üyesi Lûtfi Bilgen ve 4 arkadaşının, İçel ili Gülnar Belediyesinde yolsuzluk ve kanuna aykırı işlemler yapıldığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle İmar ve İskâna Bakanı Haldun Menteşeoğlu (9/23);

Haklarında kurulacak Soruşturma Hazırlık Komisyonlarının bu defa 18'er üyeden teşkili, komisyonların çalışma sürelerinin üye seçimi tarihinden başlaması kabul edildi; ilgili bakanların yazılı görüşlerini daha önce bildirmiş oldukları açıklandı.

Haklarında kurulacak Soruşturma Hazırlık Komisyonlarının teşekkül tarzı, yine önceki birleşimde reddedilmiş olan;

Manisa Milletvekili Veli Bakırlı'nın, siyasî emniyet bakımından ağır bir suçla muhakeme edilen kişilerin yurt dışına çıkmalarında görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Ferit Kubat (9/24),

Konya eski Milletvekili Sadi Koçaş'ın, T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyan, adının afyon kaçakçılığına karıştığına dair haberlerin ve iddianın aydınlığa kavuşturulması bakımından eski Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı olan kendisi (9/25),

Adana eski Milletvekili Ali Rıza Güllüoğlu'nun, üreticinin ürünlerinin ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri almadığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Naim Talû (9/26),

Bolu eski Milletvekili Halil İbrahim Cop'un, parlamenterin Anayasa teminatı altındaki hakkının kullanılmasına müdahalede bulunan memurlarını cezalandırmamak suretiyle bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Orman eski Bakanı Selâhattin İnal (9/27),

Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, kanunsuz tasarruflarda bulunduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu (9/28),

Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Selâhattin Acar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu kararlarının tatbikinde fertlere eşit muamele yapmamaları suretiyle Anayasanın 12 nci maddesini ihlâl ettikleri ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski Bakanları Mesut Erez, Sait Naci Ergin ve Ziya Müezzinoğlu (9/29),

Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Cemalettin İnkaya ile Bursa Milletvekili Cemal Külâhlı'nın, takibettiği yanlış enerji politikası yüzünden Devleti büyük zarara uğrattığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu (9/30);

Haklarında kurulacak Soruşturma Hazırlık Komisyonlarının da 18'er üyeden teşkili, komisyonların çalışma sürelerinin üye seçimi tarihinden başlaması ve ilgili bakanların yazılı görüşlerini, üye seçimi tarihinden itibaren 15 gün içinde vermeleri kabul olundu.

Elâzığ eski Milletvekili Samet Güldoğan'ın, Karakaya Baraj yolunun güzergâhını değiştirerek ekonomi ve sanayimize zarar verdiği ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uydu-

ğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanları Sabit Osman Avcı, Nahit Menteşe ve Nuri Kodamanoğlu (9/33),

İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, üniversitelerarası giriş sınavı sorularının çalınmasına sebebolmak ve sınavları iptal etmemekle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Millî Eğitim eski Bakanı Orhan Dengiz (9/34),

Trabzon eski Milletvekili Necati Çakıroğlu'nun, Devlet imkânlarını kötüye kullanarak iş adamlarına menfaat temin ettiği ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Sanayi ve Teknoloji eski Bakanı Nuri Bayar (9/35),

Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Özer Derbil ve iki arkadaşının, Elektrofer Firmasına gerekli teşvik belgelerinin ve ithal izinlerinin verilmesi ve alınan teminat mektuplarının paraya çevrilmesinde görevi kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesi ile 1567 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine uyduğu iddiasıyle Dış Ekonomik İlişkiler eski Bakanı Özer Derbil, Gümrük ve Tekel eski bakanları Haydar Özalp ve Fethi Çelikbaş ile Gümrük ve Tekel Bakanı Mahmut Türkmenoğlu (9/36) ve,

İçel Milletvekili İbrahim Göktepe ve 12 arkadaşının, T. K. İ. Genel Müdürlüğüne ait resmî otonun plâkasını değiştirerek özel işlerinde kullandığı ve bu eyleminin, Taşıt Kanununun 14 ve 16 ncı, T. C. Kanununun 240 ile 350 nci maddelerine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra (9/37);

Haklarında birer Meclis Soruşturması açılmasına dair önergeleri okundu; kurulacak Soruşturma Hazırlık komisyonlarının 16'şar üyeden teşkili, komisyonların çalışma sürelerinin üye seçimi tarihinden başlaması ve ilgili bakanların yazılı görüşlerini üye seçimi tarihinden itibaren 15 gün içinde vermeleri kabul edildi.

Güdemin «Seçimler» bölümünde yer alan Soruşturma Hazırlık komisyonlarına gruplarca gösterilecek adaylar henüz tamamlanmamış olduğundan;

Toplantıya saat 17.23'te son verildi.

Başkan	Divan Üyesi
Başkanvekili	Sivas
Memduh Ekşi	*Enver Akova*

Divan Üyesi
Yozgat
İlhami Çetin

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,10

BAŞKAN : Kemal Güven

DİVAN ÜYELERİ : Tufan Doğan Avşargil (Kayseri), Zekâi Yaylalı (Erzurum)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısının 3 ncü Birleşimini açıyorum.

Çoğunluğumuz vardır. Görüşmelere başlıyoruz.

II. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Ankara, İstanbul, Adana ve İçel ilerinde evvelce ilân edilmiş bulunan sıkıyönetimin 5 . 2 . 1975 günü saat 24,00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi. (3/130)

BAŞKAN — Gündemin 1 nci maddesinde yer alan, sıkıyönetim süresinin uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Kıbrıs'la ilgili genel durumun gerginliğini sürdürmesi nedeniyle halen Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde uygulanmakta olan Sıkıyönetimin, 5 . 2 . 1975 günü saat 24,00'e kadar bir ay süre ile uzatılmasının Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı, Bakanlar Kurulunca 30 . 12 . 1974 tarihinde uygun görülmüştür.

Gereğinin yapılmasını saygı ile arz ederim.

Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak
Başbakan

BAŞKAN — Hükümet adına Millî Savunma Bakanı Sayın İlhami Sancar, buyurun efendim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İLHAMİ SANCAR (İstanbul Milletvekili) Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım;

Kıbrıs anlaşmazlığı ve bununla ilgili dış güvenlik sorunlarının önemi ve ağırlığı devam etmektedir.

Makarios'un dönüşü, uzlaşmayı kolaylaştırıcı bir gelişme sayılmaz. Bilâkis, muhtemel gerginliklere, hadiselere gebe bir manzara arz etmektedir. Yunanistan dünya, kamuoyunu Türkiye aleyhinde tahrik etme çabalarını sürdürmekte ve artırmaktadır. Türkiye, Kıbrıs politikasında kararlı ve azimli tutumunu asla değiştirmeyeceğini defaatle ilân etmiş bulunmaktadır. Karşı tarafın askerî hazırlıkları ile ilgili olarak elde edilen bilgiler, Türkiye'nin son derece dikkatli ve hazırlıklı olmasını gerektirmektedir.

Bu manzara karaşısında diyebiliriz ki, bundan önce sıkıyönetimi gerektiren koşullarda bir değişiklik meydana gelmemiştir. Kıbrıs'ın problemleri çözümlenmemiş olarak bütün çıplaklık ve açıklığı ile ortada durmaktadır.

Bütün bu ihtimaller muvacehesinde, gerek Kıbrıs'a dönük olarak askerî hazırlıkların gereği gibi yapılabilmesi ve gerekse dahilde huzur ve sükûnun korunabilmesi için sıkıyönetimin adı geçen dört ilde devam etmesinde zorunluk olduğu neticesine, Bakanlar Kurulu varmış bulunmaktadır.

Hadisat hepinizin gözü önünde cereyan etmektedir; gazete sansürü yoktur, radyo, ajans, televizyan her şeyi vermektedir. Benim bu izahatımın dahi zait olması gerektiği kanısındayım. Ama, hafızaları tazelemek için bunları arz etmek lüzumunu duymuş bulunuyorum.

Hepinize saygılarımı sunar, kararın tekrar bir ay daha uzatılmasını Hükümet adına rica ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sancar.

Şimdi grupları ve şahısları adına söz alan arkadaşların isimlerini okuyorum: Şimdiye kadar sadece Adalet Partisi Grupu adına Senato Grup Başkanvekili Sayın Ömer Ucuzal söz almıştır. Buyurunuz Sayın Ucuzal. Sayın Ucuzal, süreniz 20 dakikadır.

A. P. GRUPU ADINA ÖMER UCUZAL (C. Senatosu Eskişehir Üyesi) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri;

Kıbrıs'ta başlayan hareket dolayısıyle yürütülmekte olan sıkıyönetim düzeninin uzatılması için toplanmış bulunuyoruz. Anlaşmalardan doğan vecibelerle Kıbrıs'ta müdahale hakkımızı kullanma zorunluğu ortaya çıktıktan sonra sıkıyönetime başvurulması doğaldı. Harekâtın devamı müddetince de bu düzenin sürdürülmesi gereğine bütün siyasî partiler beraber inanmıştık. Geçen defa bu konu görüşülürken, meselenin askerî safhasının artık tamamlanmış olduğunu, bu itibarla sıkıyönetimin devamı için tatminkâr gerekçeler bulmakta müşkülât çektiğimizi ifade etmiştik; fakat Hükümetin gördüğü lüzumu tartışmak istememiştik. Bugün de aynı görüşteyiz. Hatta, mademki sıkıyönetim tekrar uzatılacaktı; geçen defa niçin bir aylık süre ile temdit edilip bayram tatillerinin bir araya geldiği dar bir zamanda yeniden toplanmalara başvurulmasının izahını yapamamaktayız. Hükümet, bu konuda daha uzak görüşlü olmalı ve gerek uzatma süreleri ve gerekse bunun gerekçeleri üzerinde daha ciddî davranmalıdır. Hükümet, uzatmayı bu sefer de bir aylık süre ile sınırlandırıldığına göre, temenni ederiz ki bu mehil artık son olsun.

Bu vesile ile, millî ve hayatî davamız olan Kıbrıs meselesinin bugünkü safhasına da değinmeniz gerekmektedir.

Kıbrıs'ta Anayasa ihlâlinin 14 seneyi dolduran bir mazisi vardır. Makarios idaresi; kendisini devlet yapan antlaşmaları ve Anayasayı o tarihten itibaren planlı bir şekilde gerek iç ve gerek dış şartları gayet ustalıkla kullanarak, bir taraftan da Türkiye'nin iç meseleleriyle uğraştığı nazik devreleri büyük bir itina ile izlereyerk ihlâle başlamış; zamanla Anayasada gedikler açarak ve o gedilkeri siyasî bir gerçek haline sokmaya çalışarak tarihî Bizans entrikalarının bütün hünerlerini göstermiştir.

Rum yönetiminin Başkanı Makairos bu politikayı; kâh ilerleyip, kâh gerileyerek ilgili çevrelerin reaksiyonlarını türlü manevralarla hareketsiz hale getirmeye çalışarak yıllar boyu yürüttü. Türkiye'nin taşan

sabrının değişik zamanlarda gösterdiği tepkilerle mevcut statüsünün bir müdaheleyi mümkün ve meşru kılacak derecede yıpratılmasına büyük itina gösterdi.

Yunan Cuntası'nın eseri olarak hazırlanan darbe ve bunun sonunda ilân edilen Kıbrıs Helen Cumhuriyeti, artık ENOSİS'e ayak atıldığını açıkça gösterdiği içindir ki; Türkiye müdahelelerden doğan haklarını derhal kullanmış ve bu hakkın meşruiyetinde uluslararası alanda hiçbir tereddüt uyanmamıştır. Askerî yönü büyük bir başarıyle tamamlanan Kıbrıs müdahalesinin siyasî yönüne de aynı gözle bakmak imkânına maalesef hâlâ ulaşabilmiş değiliz.

Türk yönetimi dışında kalan ve sayıları 50 bin civarında olan Türk'lerin hayat şartları iç açıcı değildir. Hatta bu kesimde soydaşlarımıza reva görülen muamelenin bütün ayrıntılarına da vâkıf değiliz. Ayrıca, 10 bini aşkın soydaşımız İngiliz üslerinde tutsak, ya da rehin halinde bulundurulmaktadır.

Kıbrıs'ta antlaşmalarla sağlanan düzenin korunmasında ve zaman zaman kanlı olayların meydana çıkmsında Yunan Hükümetinin, bilhassa Yunan Cuntasının ağır kusurları vardır. Kıbrıs'ı Yunanistan'a ilhak emelinin bir olup bitti haline getirilmesi çabalarına Yunan hükümetleri yardımcı olmuşlardır. Atatürk ve Venizelos'un kurduğu Türk - Yunan dostluğu ve işbirliği havası Kıbrıs yüzünden geniş ölçüde zedelenmiş, bundan her iki ülke de zararlı çıkmıştır.

Gönül isterdi ki, bunca kanlı tecrübelerden ve mazideki ibret derslerinden sonra, bugünkü Karamanlis Hükümeti, Kıbrıs ihtilâfının vardığı bu safhada daha gerçekçi, daha anlayışlı, daha yapıcı olsun. Türkiye, Kıbrıs'ın ilhakı veya taksimi peşinde değildir; Türkiye, Kıbrıs'ta iki cemaatin birbirine tahakküm etmeden yaşaması, Kıbrıs Devletine ruh ve hayat veren antlaşmalardan doğan hakların özgürlük içinde kullanılması ve soydaşlarımızın can ve mal emniyetinin tam teminat altına alınmasını savunuyor. Bunlar, yadırganacak istekler değildir. Varlığımızı ve haklarımızı istiyoruz. Bunun karşısına çıkacak kuvvetler kim olursa olsun yenileceklerdir. Türkiye Cumhuriyeti payidar oldukça Yavru Vatandaki soydaşlarımızın haklarını çiğnetmeyecektir. Dost - düşman bu gerçeği açıkça anlamalı ve Kıbrıs davasının hallinde bu noktaları gözden ırak tutmamalıdırlar.

Türkiye, ihtilâfın çıktığı günden beri, Ada'da, fiilî kuvvet karşı tarafın lehine olmasına rağmen, davasını kararlılık ve azimle savunagelmiştir ve sırası geldiğinde, kendi aleyhinde bozulan kuvvet dengesini, Kahraman Silâhlı Kuvvetlerimizin son müdahalesiyle hizaya getirmiş ve güçlü davasını kendi gücüyle de savunacak duruma gelmiştir; Kıbrıs'ta kuvvet kazaması, Türkiye'nin Kıbrıs üzerindeki görüş ve isteklerini etkilemesi bakımından ötesine taşmış değildir. Bugüne kadar aldığımız tecrübelerle; iç içe yaşaması güçlükler gösteren iki cemaatı yan yana yaşatmanın pratik ve geçerli yollarını savunuyoruz.

Türkiye'nin bu millî ve hayatî davayı tam bir başarıyle sonuçlandırması, her zaman olduğu gibi birlik ve beraberliğine ve ana vatanda istikrarlı bir idarenin mevcudiyetine bağlıdır. Birlik ve beraberliğimiz bozulursa, devletimize zaaf gelirse, bunun ilk işareti Kıbrıs'ta görülür. Kıbrıs, Türk devletgücünün bir barometresidir. Bunu hiçbir zaman gözden kaçırmamalıyız. Gelmiş geçmiş bütün Türk hükümetleri, Kıbrıs davasında Türkiye'nin ve soydaşlarımız haklarını korumak ve savunmak için bütün güçleriyle çalışmışlardır, ellerinden geleni yapmışlardır.

Türk siyasî hayatının iç çekişmeleri ne olursa olsun, bütün siyasî partiler bu konuda büyük bir hassasiyet göstermişlerdir. Ancak, üzüntüyle söylemek gerekir ki, Kıbrıs Harekâtı başladığından beri Cumhuriyet Halk Partisinin davranışları, şimdiye kadar alışıla gelenlerden de farklı olmuştur. Kıbrıs'ta müdahaleyi zarurî kılacak olayların, Cumhuriyet Halk Partisi ve Millî Selâmet Partisi iktidarına rastlaması, milletçe üzerine titrediğimiz bu davanın ve Türk Silâhlı Kuvvetlerinin milletçe desteklenen ve gerçekleştirilen başarılarını, herhangi bir siyasî partinin aslan payına malik olduğu iddiasına fırsat ve imkân vermez.

Koalisyon Hükümeti, Kıbrıs zaferinin şeref hissesi üzerindeki ihtilafın etkisiyle yıprandı. Cumhuriyet Halk Partisinin Senato Grupundaki sözcüsü, «Bu dava, Ecevit Hükümetinin önderliği altında kazanılmıştır. Şeref payını, (ne yaparsanız yapınız) bizim elimizden alamazsınız» iddialarını, Partisi adına açıkça ilan etti. «Kıbrıs Fatihi» ünvanları, otobüsleri süsleyen taşbasması resimler, kahramanları, birlikte şahit olduğumuz olaylardır. Bir taraftan «Eser milletindir» demek, öbür taraftan, «Başarı bizim önderliğimizde oldu, şerefi size kaptırmayız» diye feryat etmek gülünç bir çelişkidir.

Bugün Kıbrıs'a yeni ziyaretler yapılıyor. Kıbrıs davasına katkısı olmuş her hükümetin ilgililerine, bu davada emeği geçmiş her Türk devlet adamına Kıbrıs'lının candan ilgi göstermesi doğaldır. Kıbrıs'a davet edilen bütün siyasî parti liderleri, bu davaya ke-

der getirmemek için kendilerini temsil ettirmeyi uygun görmüştür. Partiler adına yapılan ziyaretleri bir siyasî rekabet veya nüfuz yarışı haline sokmamaya büyük itina gösterdiler. Üzüntü ile görüyoruz ki, Halk Partisi, dili ile inkâr, gönlü ile meylettiği bu istismar sevdasından bir türlü vazgeçmemiştir. Bunlardan, parti olarak ne kazanacakları bilinmez; ama Kıbrıs davası olarak ve bu davanın kaçınılmaz şartı olan birlik ve beraberliğin muhafazası bakımından ne zararlar görüleceği ortadadır. Kıbrıs davasına kimin az, kimin çok katkıda bulunduğu hesaplanarak doğru bir istikamet verilemez. Kıbrıs, Türk Milletinin top yekûn gücü, şerefi ve haysiyeti davasıdır. Ona gölge düşürmekten kaçınmaya, herkesten çok parti liderlerinin itina göstermesi lüzumuna inanıyoruz.

Her siyasî ihtilaf gibi, Kıbrıs'a da çözüm yolu müzakereler sonunda bulunacaktır. Yunanistan'ın ve Rum yönetiminin bu gerçeği, bir an evvel idrak edeceklerini umuyoruz. İş uzadıkça, Kıbrıs'ta kökünden sarsılan ekonomik durum büsbütün felce uğrayacak; bundan gerek Türk ve Rum cemaatleri, gerekse Türkiye ve Yunanistan kârlı çıkmayacaktır.

Meseleyi, Makarios'un eski itiyadına uyarak zaman içinde soysuzlaştırma yoluyla halletme niyetleri artık geçerli olamaz. Türkiye bu konudaki tutumunu (hangi hükümet başa geçerse geçsin) cesaret ve azimle yürütecektir. Ne yardımların kesilmesi, ne de yan tesirlerle Türkiye'nin Kıbrıs siyasetinde bir değişiklik yapmaya zorlanması, ihtilâfı alevlendirmekten başka bir şeye yaramaz.

Dostlarımız, müttefiklerimiz uluslararası ilişkilerde hoşumuza giden veya gitmeyen davranışlarda bulunabilir. Her memleket, kendi şartlarına göre kendi menfaatlarını gözetmek için gerekli tedbirleri almakta muhtardır; fakat bize karşı yapılan olumsuz davranışlar, Kıbrıs meselesi ile irtibatlandırılırsa, bu tutum her halde aradaki dostluğun korunmasına yardımcı olmaz. Bu düşünceler içinde Hükümetimizin Meclisin tüm desteğine sahip, güçlü bir iktidar gibi davranmasını bekliyoruz.

Bütün siyasî partiler, millî davamız etrafında Hükümetin yanında olmakta devam edeceğiz. Adalet Partisi Grupu olarak bu konuda her türlü desteği göstermeye her zaman hazır ve amade bulunuyoruz. Yıllarboyu yavru vatanda soydaşlarımızı ıstırap içinde bırakan bu müzmin davanın, eşiğinde bulunduğumuz yılın içinde Türkiye'yi, soydaşlarımızı ve tüm ilgili tarafları hoşnut kılacak bir çözüme bağlanmasını grupum adına temenni eder Yüce Heyetinizi sevgi ve saygılarımızla selâmlarız. (A. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN —Teşekkür ederim Sayın Ucuzal.

Millî Selâmet Partisi Grupu adına Sayın Fehmi Cumalıoğlu, buyurun efendim.

M. S. P. GRUPU ADINA İ. FEHMİ CUMALIOĞLU (İstanbul Milletvekili) — Muhterem Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri;

Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde evvelce ilân edilmiş bulunan Sıkıyönetimin 5 . 2 . 1975 günü saat 24,00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi üzerinde Millî Selâmet Partisinin görüşlerini kısaca arz etmek üzere huzurlarınıza çıkmış bulunuyorum.

Sıkıyönetimin ilanını gerektiren şartlar ve sebepler hâlâ devam etmektedir. Kıbrıs harekâtı nezaketini muhafaza etmektedir. Kıbrıs Türklerinin imhasını tasarlayıp planlayan, ENOSİS hayalini kovalayan, insanlık duygusundan mahrum bulunan Papaz Makarios Kıbrıs'a dönmüştür. Yunanistan'ın tahrikleri devam etmektedir.

Kıbrıs mevzuu, Kıbrıslı ırkdaşlarımızın can, mal, ırz emniyeti ve Türk Devletinin haysiyet ve geleceği bakımından tarihî bir değer ve önem taşımaktadır. Gerçi kahraman imanlı Ordumuz şanlı tarihine lâyık bir şekilde üstün bir başarı, taktik ve cesaretle Kıbrıs zaferini kazanmıştır. Bu zafer milletimizin yeryüzündeki itibar ve şerefini yüceltmiştir. Dostlarımızın, milletimize ve Ordumuza olan itimadını kuvvetlendirmiştir. 40 milyon vatan evlâdını sevinçte, tasada ve idealde birleştirmiştir. Fakat Mehmetçiğin Kıbrıs'ta süngüsü ile çizdiği sınır, büyük milletimizin arzu ve iradesine uygun, Kıbrıslı Türklerin hayat ve geleceğini garanti altına alacak şekilde sulh masasında ve politika alanında nihaî, kesin bir çözüme bağlanamamıştır.

Diğer taraftan, talebe hareketleri de son zamanlarda iç huzuru ve iç barışı sarsacak bir nitelik kazanmaya başlamıştır. Halkımız bu taşkınlıklardan tedirgin olmakta ve üzülmektedir.

Fikir ve vicdan hürriyeti Anayasamızın teminatı altındadır. Fikre fikirle mukabele etmek, demokrasinin icaplarındandır. Fikir ve inançlar üzerine baskı ve tahakküm devri kapanmıştır. Bir zümrenin, diğer bir zümre üzerine kendi fikrini zorla kabul ettirmesi çağ dışı bir harekettir. Kaba kuvvetin, her türlü baskı ve tahakkümün karşısındayız. Kanlı öğrenci hareketleri, yalnız içtimai hayatta huzursuzluk yaratmakla kalmamakta, politik ve ekonomik krizlere de sebep olmakta-

dır. Ticarî piyasa altüs olmaktadır. Milletimiz, Devletimizin ve geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin, diğer bütün milletlerin gençlerinden üstün karakterli, üstün ahlâklı, kabiliyetli, bilgili, tecrübeli olarak yetişmelerini; derslerinde ve branşlarında başarılar göstermelerini arzu etmekte ve beklemektedir. Çünkü milletimiz tarihin en büyük milletidir. Çağ kapatmış, çağ açmış, asırlar boyu büyük imparatorluklar kurmuş, muasır medeniyetlerin üstüne çıkmış bir milletiz.

Büyük milletimiz, yeniden büyük Türkiye'yi kuracak kadronun gelişmesini ve yetişmesini özlemektedir. Türk gençliğinin büyük çoğunluğunun, tahrik ve teşvikler nereden gelirse gelsin, taşkınlıklara kapılmayacağına, itidal, vakar ve millî şuur içinde vatan ve milletine lâyık bir tutum ve davranış içinde kalacağına inanmaktayız.

Sıkıyönetimin ilan maksadını hassasiyetle gözönünde tutan, vazife ve sorumluluklarını titiz bir ciddiyetle yapan komutanlarımızın, bugüne kadar vatandaşlara sıkıyönetimin varlığını âdeta hissettirmeyen bir icraat göstermiş olmalarını takdir ve şükranla karşıladığımızı arz etmeyi bir vicdanî borç telakki etmekteyiz.

Dört vilâyette sıkıyönetimin bir ay daha uzatılması hususunda Millî Selâmet Partisi Grupu olarak müspet oy kullanacağımızı arz eder, Yüce Meclise saygılarımı sunarım.

(M. S. P. sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Cumalıoğlu.

Başka söz istiyen arkadaşımız var mı efendim?.

SELÇUK ERVERDİ (Erzurum Milletvekili) — Grup adına söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim, Cumhuriyet Halk Partisi Grupu adına Sayın Selçuk Erverdi.

C. H. P. GRUPU ADINA SELÇUK ERVERDİ (Erzurum Milletvekili) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri;

Anayasamızın 124 ncü maddesinin tadat ettiği, saydığı şartların en önemlilerinden birisi, «Savaş hali veya savaşı gerektirecek hallerde» sıkıyönetimin ilân edileceğidir. Bu sıkıyönetim de, bu sebeplerle ilan edilmiş ve bu sebeplerle devamına karar verilmiş idi. Bundan bir önceki uzatım sırasında, Hükümet tarafından bu gerekçeye bazı yeni gerekçeler de ilâve edilmiş ve Grupumuz adına konuşan arkadaşımız sadece bu gerekçe altında sıkıyönetimin uzamasına muvafakat ettiğimizi, olumlu oy verdiğimizi söylemiş; içteki meselelerin bir sıkıyönetimi gerektirmediğini ve hiçbir zaman Devletin normal gücünün, normal yönetim içerisinde meselelerin üstesinden gelecek zabıtasının, sıkıyönetime ihtiyaç duyulmadan birtakım hareketleri rahatlıkla bastıracak güçte olduğunu da ilâve etmişti.

Sevinerek, Hükümetin bu kerreki uzatılma gerekçesinden içe taalluk eden kısımların çıkarıldığını gördük. O sebeple dış tehlikenin devam ettiğini herkesten daha iyi takdir edebilecek durumda olan, bu olasılıkların nelerden ibaret olduğunu bilecek durumda olan Hükümetin, sıkıyönetimin uzatılması yolundaki önerisine, Grup olarak bu gerekçe ile katılacağız. Diğer gerekçenin gelmemiş olmasından duyduğumuz teşekkürü, memnuniyeti ifade ettik.

Bu arada Adalet Partisi Grupu adına konuşan Sayın Ucuzal; esasen Cumhuriyet Halk Partisi olarak başından beri Kıbrıs'ın bir millî dava olduğunu ve bu millî davada birlik, beraberlik içinde bulunduğumuzu, bunu her an görmekten memnuniyet duyduğumuzu ifade etmiş olmamıza rağmen; aslan payından, otobüsler arkasına yapıştırılan Ecevit resimlerinden ve sanki bunların bizimle münasebeti varmış gibi bahsettiler.

Kendilerine bir şeyi hatırlatarak, konuşmalarını cevaplamak değil de; konuşmalarının burada yapılmamış olmasını temenni ettiğimizi ifade etmiş olmak için bir şey söyleyeceğim.

Otobüslerin arkasına yapıştırılan resimleri ben de gördüm, ama isimlerini vermeyeceğim. Bunların çoğu Trabzon - Ankara arasında ve Adalet Partisinin yetkili kurullarında vazife almış olanlara ait otobüslerdir. Hiç kimseyi, hiç kimsenin resmini zorla otobüsün camına veya dükkânının kepengine, vitrinine yapıştırmak kimsenin haddi değildir.

Millî birliğin, millî beraberliğin belirtisi olarak yapıştırmışlarsa bundan memnuniyet duymamız gerekir, biz memnuniyet duyuyoruz. Kaldı ki, «Aslan payı»ndan bahis ettiler. Biz Kıbrıs'ın millî bir dava olduğunu, tüm partilerin bu millî davada birleştiklerini, hepsinin aynı payın sahibi olduklarını müteaddit defalar belirttik. Biz aslan payı değil, pay bile istemedik; ama kendileri birtakım paylar istiyor ve vatandaş bizim isteğimizin ramına bize birtakım paylar çıkarıyorsa, bunda bizim kabahatimizin olmadığını lütfen teslim etsinler.

Binaenaleyh; şimdiye kadar götürdüğümüz bu millî politikayı yine birlik ve beraberlik içerisinde götüreceğiz. Hükümetin dış sebepler, Yunan ordusunun hazırlıkları, Makarios'un Kıbrıs'a dönüşü sebeplerine

dayayarak uzatılmasını istediği örfî idareye olumlu oy vereceğimizi ifade eder, Cumhuriyet Halk Partisi Grupu adına saygılar sunarım. (C. H. P. sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Erverdi.

Demokratik Parti Grupu adına Sayın Yasin Bozkurt, buyurun efendim.

D. P. GRUPU ADINA YASİN BOZKURT (Kars Milletvekili) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri;

Biz Demokratik Parti olarak Kıbrıs millî davasını daima millî bir dava olarak gördük. Bu meseleyi içe dönük değil; dışa dönük bir mesele olarak mütalâa etmeyi her zaman dikkate almış, Cumhuriyet Hükümetlerini bu bakımdan desteklemiş bir siyasî partiyiz.

Bütün partilerin de bu şarta uygun hareket ettiğini iddia etmek güçtür. Bir kısım siyasî partilerin Kıbrıs konusunu oy ve siyasî menfaat haline getirmek istediğini üzüntü ile ifade etmek isterim.

Bu kürsüde, davanın önemine binaen bu konuya enine boyuna dokunmadan, bir ay daha müddetle dört ilimizde sıkıyönetimin uzatılmasına mütedair hükümet teklifini olumlu karşıladığımızı söylemek isterim.

Kıbrıs konusu dış güvenliğimiz bakımından ciddiyet ve önemini muhafaza etmektedir. Kıbrıs davası münasebetiyle Türkiye ile Yunanistan arasında bir harp vukuu tehlikesi henüz önemini korumaktadır.

Kahraman Ordumuz, Kıbrıs'ta ecdadına lâyık bir zafer kazanmıştır, ancak bu zafer siyasî sonuca ulaşmamıştır.

Rum bölgesindeki 30 bin Türkün akıbeti henüz meçhuldür. İngiliz üslerine sığınmış olan 10 bin Türkün esaret muamelesi devam edip gitmektedir. Sayın Hükümetin bu konulara ciddiyetle eğilmesini talep ediyor, Hükümetin sıkıyönetimin uzatılması hususundaki teklifine Demokratik Parti olarak olumlu oy kullanacağımızı Grupumuz adına saygıyla arz etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bozkurt.

Cumhuriyetçi Güven Partisi Grupu adına Sayın Hasan Tosyalı, buyurun efendim.

C. G. P. GRUPU ADINA HASAN TOSYALI (Kastamonu Milletvekili) — Sayın Başkan ve değerli arkadaşlarım;

Sıkıyönetim ilânını gerektiren dış güvenliğimiz ve millî savunmamızla ilgili şartlar bütün ağırlığını muhafaza etmektedir.

Ayrıca, Hükümet adına belirtildiği gibi, milletimizin birlik ve bütünlüğüne kasteden silâhlı iç savaşın tek çıkar yol olduğunu, bildiri ve broşürlerinde açıkça ilân ederek yeniden illegal yıkıcı faaliyetlerine girişen, Anayasa dışı örgütler dikkati çekmektedir.

Bu vesileyle tekrarlayalım ki, Kıbrıs davası içe dönük parti propagandasıyle kazanılamaz. Dışa dönük propagandayı ihmal ederek, meydanı Rum propagandasına terk eden ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda çok aleyhimize hükümlerle dolu bir karara olumlu oy veren Ecevit Hükümetinin bu içe dönük siyasî istismar gayretleri zararlı olmuştur.

C. G. P. Grupu olarak hem memleket içinde güvenliğimizi çok ciddî surette tehdit edebilecek tehlikelere yol açmamak ve hem de Kıbrıs konusunda her türlü ihtimale karşı tam bir hazırlık içinde bulunabilmek bakımından sıkıyönetimin uzatılması yolundaki Hükümet isteğini yerinde buluyoruz. C. G. P. Grupu olarak oyumuz müspettir.

Saygılarımızı sunarız.

BAŞKAN — Teşekkür ederim, Sayın Tosyalı.

Başka söz isteyen arkadaşımız yoktur.

Tezkereyi tekrar okutup oylarınıza sunacağım.

(Başbakanlık tezkeresi tekrar okundu)

BAŞKAN — Okunan tezkereyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir.

III. — SEÇİMLER

1. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in memleketi bir iç badireye götürebilecek tertiplere sebebiyet verdiği ve bu eyleminin T. C. Kanununun 228 nci maddesine uyduğu iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Faruk Sükan hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/10)

BAŞKAN — Gündemimizin seçimler bölümünde ilk üç sırasında yer alan 9/10, 9/31, 9/32 esas numaralı Soruşturma Hazırlık Komisyonlarına adaylar gösterilmiştir. Listeleri ayrı ayrı okutmak suretiyle oylarınıza sunacağım. Listeler bastırılıp sayın üyelere dağıtılmıştır.

Şimdi, 1 nci sırada bulunan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna aday gösterilen üye arkadaşlarımın isimlerini okutuyorum.

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Memleketi bir iç badireye götürebilecek tertiplere sebebiyet verdiği iddiasıyle İçişleri Eski Bakanı Faruk Sükan hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemekle görevli T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu adayları (9/10)

(16)

Adı ve Soyadı	Seçim bölgesi
C. H. P. (6)	
İmadettin Elmas	C. S. Çanakkale Üyesi
M. Ali Arıkan	C. S. Mardin Üyesi
Süreyya Öner	C. S. Siirt Üyesi
Hüseyin Öztürk	C. S. Sivas Üyesi
Osman Çıtırık	Adana Milletvekili
Muammer Alıcı	Ankara Milletvekili
A. P. (6)	
Celâlettin Coşkun	C. S. Aydın Üyesi
Orhan Kor	C. S. İzmir Üyesi
Ahmet Özmumcu	C. S. Kütahya Üyesi
Ahmet Demir Yüce	C. S. Zonguldak Üyesi
İsmail Hakkı Köylüoğlu	Ankara Milletvekili
İbrahim Göktepe	İçel Milletvekili
M. S. P. (2)	
Abdullah Bazencir	Bingöl Milletvekili
M. Orhan Akkoyunlu	Gümüşhane Milletvekili
D. P. (1)	
Yasin Bozkurt	Kars Milletvekili
C. G. P. (1)	
Mehmet Altmışyedioğlu	Kayseri Milletvekili

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünde müfettişlerce tespit olunan kredi ve inşaat yolsuzluğu ile ilgili dosyayı savcılığa intikal ettirmemek suretiyle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Nuri Kodamanoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/31)

BAŞKAN — İkinci sırada yer alan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna aday gösterilen arkadaşların isimlerini okutuyorum.

C. Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünde Müfettişlerce tespit olunan kredi ve inşaat yolsuzluğu ile ilgili dosyayı savcılığa intikal ettirmemek suretiyle görevini kötüye kullandığı iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Nuri Kodamanoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini İncelemekle Görevli T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu Adayları (9/31)

(16)

Adı ve Soyadı	Seçim bölgesi
C. H. P. (6)	
Hilmi Nalbantoğlu	C. S. Erzurum Üyesi
Mehmet Feyyat	C. S. İstanbul Üyesi
M. Ali Arıkan	C.S. Mardin Üyesi
Hüseyin Öztürk	C. S Sivas Üyesi
Kemal Tabak	Adıyaman Milletvekili
Orhan Üretmen	Balıkesir Milletvekili
A. P. (6)	
Cemalettin İnkaya	C. S. Balıkesir Üyesi
Turgut Yaşar Gülez	C. S. Bolu Üyesi
İsmail Kutluk	C. S. Çanakkale Üyesi
Fevzi Halıcı	C. S. Konya Üyesi
Selçuk İmamoğlu	Kayseri Milletvekili
Kemal Şensoy	Ordu Milletvekili
M. S. P. (2)	
Ahmet Akçeel	Balıkesir Milletvekili
Emin Acar	Bursa Milletvekili
D. P. (1)	
Necdet Evliyagil	Ankara Milletvekili
C. G. P. (1)	
Talât Oğuz	Mardin Milletvekili

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

3. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürünün Kömür Satış ve Tevzi Programına aykırı hareket ederek ve bazı usulsüz tasarrufları ile kurumu zarara uğrattığı halde bu şahsın görevinde kalmasını sağladıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakanlardan Fe-

rid Melen ile Naim Talû haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/32)

BAŞKAN — Üçüncü sırada yer alan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna aday gösterilen üye arkadaşlarımızın isimlerini okutuyorum.

C. Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürünün Kömür Satış ve Tevzii programına aykırı hareket ederek ve bazı usulsüz tasarruflarıyle kurumu zarara uğrattığı halde bu şahsın görevinde kalmasını sağladıkları iddiasıyle eski Başbakanlardan Ferid Melen ile Naim Talû haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemekle görevli T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu adayları (9/32)

(16)

Adı ve Soyadı	Seçim bölgesi
C. H. P. (6)	
Reşat Oğuz	C. S. Antalya Üyesi
Recai Kocaman	C. S. Artvin Üyesi
İmadettin Elmas	C. S. Çanakkale Üyesi
Hasan Cerit	Adana Milletvekili
Doğan Araslı	Kars Milletvekili
Tankut Akalın	Kırklareli Milletvekili
A. P. (6)	
Sırrı Turanlı	C. S. Adıyaman Üyesi
Kasım Küfrevî	C. S. Ağrı Üyesi
Hikmet Aslanoğlu	C. S. Balıkesir Üyesi
Cahit Ortaç	C. S. Bursa Üyesi
Gıyasettin Karaca	Erzurum Milletvekili
Mustafa Cesur	Isparta Milletvekili
M. S. P. (2)	
Ömer Naimi Barım	Elâzığ Milletvekili
S. Reşat Saruhan	Rize Milletvekili
D. P. (1)	
Battal Köksal	Adana Milletvekili
C. G. P. (1)	
Sami Turan	C. S. Kayseri Üyesi

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemdeki diğer Soruşturma Hazırlık Komisyonlarına üye seçimi, gruplarca aday gösterme işlemi henüz ikmal edilmediğinden yapılamamaktadır.

Gündemde görüşülecek başka konu kalmadığından Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 15.55

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Birleşik toplantısı

GÜNDEMİ

3 NCÜ BİRLEŞİM

2.1.1975 Perşembe

Saat : 15,00

1. — BAŞKANLIK DİVANININ SUNUŞLARI

1. — Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde evvelce ilân edilmiş bulunan sıkıyönetimin 5.2.1975 günü saat 24.00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi. (3/130)

2. — TEKRARLANACAK OYLAMALAR

3. — SEÇİMLER

1. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in memleketi bir iç badireye götürebilecek tertiplere sebebiyet verdiği ve bu eyleminin T. C. Kanununun 228 nci maddesine uyduğu iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Faruk Sükan hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/10)

2. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Petrol Ofisi Genel Müdürlüğünde müfettişlerce tespit olunan kredi ve inşaat yolsuzluğu ile ilgili dosyayı savcılığa intikal ettirmemek suretiyle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Nuri Kodamanoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/31)

3. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürünün Kömür Satış ve Tevzi Programına aykırı hareket ederek ve bazı usulsüz tasarrufları ile kurumu zarara uğrattığı halde bu şahsın görevinde kalmasını sağladıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakanlardan Ferid Melen ile Naim Talû haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/32)

4. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, İkinci Beş Yıllık Plan döneminde kalkınma fonu adı altında harcanması lâzım gelen meblâğın sarfedilmesinde büyük yolsuzluklar olduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/15)

5. — Giresun, (Konya eski) Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, kayırma, usulsüzlük, yolsuzluk, nüfüz ticareti, vazifeyi suiistimal, yakınlarına menfaat temini, Hazineyi zarara uğrattığı ve yetkilerini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasiyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/20)

6. — Devlet Bakanı bulunduğu sırada görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasiyle Çanakkale Milletvekili Refet Sezgin hakkında bir Meclis Soruşturması yapılmasına dair Başbakanlık yazısını incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/21)

7. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ncu maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski Bakanı Sait Naci Ergin hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/22)

8. — Cumhuriyet Senatosu İçel Üyesi Lütfi Bilgen ve 4 arkadaşının, İçel ili Gülnar Belediyesinde yolsuzluk ye kanuna aykırı işlemler yapıldığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle İmar ve İskân eski Bakanı Haldun Menteşeoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/23)

9. — Manisa Milletvekili Veli Bakırlı'nın, siyasî emniyet bakımından ağır bir suçla muhakeme edilen kişilerin yurt dışına çıkmalarında görevini ih-

mal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Ferit Kubat hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/24)

10. — Konya eski Milletvekili Sadi Koçaş'ın, T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyan, adının afyon kaçakçılığına karıştığına dair haberlerin ve iddianın aydınlığa kavuşturulması bakımından eski Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı olan kendisi hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/25)

11. — Adana eski Milletvekili Ali Rıza Güllüoğlu'nun, üreticinin ürünlerinin ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri almadığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Naim Talû hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/26)

12. — Bolu eski Milletvekili Halil İbrahim Cop'un, parlâmenterin Anayasa teminatı altındaki hakkının kullanılmasına müdahalede bulunan memurlarını cezalandırmamak suretiyle bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Orman eski Bakanı Selâhattin İnal hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/27)

13. — Cumhuriyet Senatosu Ankara üyesi Yiğit Köker'in, kanunsuz tasarruflarda bulunduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/28)

14. — Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Selâhattin Acar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu kararlarının tatbikinde fertlere eşit muamele yapmamaları suretiyle Anayasanın 12 nci maddesini ihlâl ettikleri ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski bakanları Mesut Erez, Sait Naci Ergin ve Ziya Müezzinoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/29)

15. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Cemalettin İnkaya ile Bursa Milletvekili Cemal Külâhlı'nın, takibettiği yanlış enerji politikası yüzünden Devleti büyük zarara uğrattığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/30)

16. — Elâzığ eski Milletvekili Samet Güldoğan'ın, Karakaya Baraj yolunun güzargâhını değiştirerek ekonomi ve sanayimize zarar verdiği ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski bakanları Sabit Osman Avcı, Nahit Menteşe ve Nuri Kodamanoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/33)

17. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın üniversitelerarası giriş sınavı sorularının çalınmasına sebebolmak ve sınavları iptal etmemekle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddisıyle Millî Eğitim eski Bakanı Orhan Dengiz hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/34)

18. — Trabzon eski Milletvekili Necati Çakıroğlu'nun, Devlet imkânlarını kötüye kullanarak iş adamlarına menfaat temin ettiği ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Sanayi ve Teknoloji eski Bakanı Nuri Bayar hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/35)

19. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyesi Özer Derbil ve iki arkadaşının, Elektrofer Firmasına gerekli teşvik belgelerinin ve ithal izinlerinin verilmesi ile alınan teminat mektuplarının paraya çevrilmesinde görevi kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesi ile 1567 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine uyduğu iddiasıyle Dış Ekonomik İlişkileri eski Bakanı Özer Derbil, Gümrük ve Tekel eski bakanları Haydar Özalp, Fethi Çelikbaş ve Mahmut Türk-

menoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi, (9/36)

20. — İçel Milletvekili İbrahim Göktepe ve 12 arkadaşının, T. K. İ. Genel Müdürlüğüne ait resmî otonun plakasını değiştirerek özel işlerinde kullandığı ve bu eyleminin, Taşıt Kanununun 14 ve 16 ncı, T. C. Kanununun 240 ile 350 nci maddelerine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/37)

4. — İÇTÜZÜĞÜN 6 NCI MADDESİ GEREĞİNCE BAŞKANLIĞA YÖNELTİLEN SÖZLÜ SORULAR

5. — ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLECEK KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE İÇTÜZÜK TEKLİFLERİ

6. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE İÇTÜZÜK TEKLİFLERİ

7. — MECLİS SORUŞTURMASI VE YÜCE DİVANA SEVK İLE İLGİLİ KONULAR